

Dokument nr. 8:113

(2005-2006)

Privat forslag fra stortingsrepresentantene Erna Solberg, Jan Tore Sanner og Olemic Thommessen

Forslag fra stortingsrepresentantene Erna Solberg, Jan Tore Sanner og Olemic Thommessen om å likestille bestemmelser om trygderettigheter ved svangerskap, fødsel og barneomsorg for selvstendig næringsdrivende med reglene som gjelder for andre arbeidstakere

Til Stortinget

BAKGRUNN

Regjeringen Bondevik II sendte den 7. juli 2005 ut på offentlig høring en vurdering av selvstendig næringsdrivendes trygderettigheter ved svangerskap, fødsel og omsorg for små barn, med frist for uttalelser til høringsnotatet innen 6. oktober 2005.

I høringsnotatet drøftes hvilken betydning en styrking av regelverket kan ha for rekruttering av kvinnelige selvstendig næringsdrivende, hvorvidt en frivillig tilleggsforsikring er egnet for ytelsjer ved svangerskap og fødsel/adopsjon og forholdet mellom rettigheter og nivået på trygdeavgiften. Høringsinstansene ble også invitert til å gi sine synspunkter på om selvstendig næringsdrivende bør gis rett til fødsels- og adopsjonspenger, svangerskapspenger og pleiepenger/opplæringspenger med 100 pst. dekning uavhengig av om tilleggsforsikring er tegnet. En slik endring vil gi selvstendig næringsdrivende tilsvarende rettigheter som arbeidstakere har i dag.

Høringsinstansene ble også invitert til å gi synspunkter på om selvstendig næringsdrivende bør gis rett til sykepenger fra første dag ved graviditetsrelatert sykefravær og om selvstendig næringsdrivende skal ha rett til omsorgspenger ut over 10 dager, som i dag er en rett for arbeidstakere som er enslige forsørgere, foreldre med mer enn to barn eller foreldre med kronisk syke barn.

I tillegg inviteres høringsinstansene til å gi sitt syn på om en styrking av selvstendig næringsdrivendes rettigheter bør følges av en oppjustering av trygdeavgiften for samtlige personlig næringsdrivende.

Det overordnede mål med politikken knyttet til trygdeordninger og næringsvirksomhet, bør være å sikre like muligheter for alle. Forslagsstillerne mener at det er flere gode grunner for å likestille trygderettighetene for selvstendig næringsdrivende med de som gjelder for andre arbeidstakere.

Økt verdiskaping, flere bedrifter og arbeidsplasser gir økte skatteinntekter og derved muligheten til å trygge og videreføre offentlige tjenester

Forslagsstillerne vil understreke at det anses som særlig viktig for et lands utvikling og innovasjon at kvinner også kan være aktive aktører hva angår gründervirksomhet. Vi er et lite land og alle initiativ må stimuleres når det gjelder å skape noe nytt, også de som initieres av småbarnsmødre.

Bedrede trygderettigheter ved svangerskap, fødsel og omsorg for små barn for selvstendig næringsdrivende vil redusere risikoen det er ved å starte egen virksomhet. Redusert risiko vil føre til at flere personer har anledning til, eller våger å starte egen virksomhet. Når flere bedrifter startes opp, vil det over tid bli skapt lønnsomme fokuserte små og store bedrifter som ansetter tusenvis av personer. Ideene til gründerne som våger og har anledning til å starte opp blir dermed til arbeidsplasser til mange, noe som igjen kan føre til nye ideer og nye gründerbedrifter og arbeidsplasser.

Bedre vilkår for verdiskaping vil, ved siden av at nye bedrifter blir etablert, også føre til at mange eksisterende bedrifter vil eksplandere. Skatteinntektene fra bedriftene og fra arbeidsplassene de skaper, vil igjen gjøre det mulig å trygge og videreføre de offentlige tjenester. Det er derfor en direkte sammen-

heng mellom gode rammevilkår for å starte og utvide bedrifter og arbeidsplasser og det velferdsnivået vi får i offentlig sektor.

Likestilling mellom menn og kvinner

Av likestillingsspolitiske hensyn er det av betydning at vi har en god ordning som gjør at kvinnenes risiko ved egen næringsvirksomhet ikke er større enn mannens. Kun hvert fjerde enkeltpersonsforetak er eid av en kvinne. I 2005 var det to ganger så mange menn som kvinner som starter opp enkeltpersonsforetak og tre ganger så mange menn som kvinner som startet opp ansvarlige selskap eller selskap med delt ansvar.

Dekningsgraden for selvstendig næringsdrivende trygderettigheter er i dag 65 pst. ved svangerskap, fødsel og omsorg for små barn. For å få full godtgjørelse i permisjonstiden i dag må selvstendig næringsdrivende tegne egne forsikringer, forsikringer som er forholdsvis kostbare og medfører en belastning som svekker rekrutteringen til slik virksomhet. Dagens trygdeordninger knyttet til svangerskap og fødsel for selvstendig næringsdrivende legger derfor ikke til rette for en kombinasjon av småbarnsomsorg og yrkesaktivitet, noe som spesielt reduserer kvinnenes incentiv til å starte for seg selv.

Jordbrukere og fiskere har gjennom ulike avtaler fått velferdsordninger som gir disse grupper utvidede rettigheter i forbindelse med svangerskap og fødsel. Hovedbegrunnelsen for disse særavtalene er å sikre rekruttering til disse næringer. Likestilling av trygdeordningene vil derved ventelig føre til at flere kvinner våger å etablere egne bedrifter og arbeidsplasser.

Det er sterkt ønskelig at flere kvinner starter egne virksomheter. Dette målet er en selvstendig grunn for å likestille trygderettighetene ved svangerskap, fødsel og omsorg for små barn for selvstendig næringsdrivende med de mer fordelaktige ordninger andre ansatte i dag har.

Økt tilgang til arbeidskraft

Vi bor i et land med knapphet på arbeidskraft, og forslagsstillerne mener en god nærings- og familiepolitikk tilsier at vi må ha gode ordninger som gir mulighet til å kombinere familie med yrkesaktivitet. Forslagsstillerne finner det viktig å sikre at selvstendig næringsdrivende ikke velger bort yrkesdeltakelse på grunn av ugunstige trygderettigheter ved svangerskap, fødsel og barneomsorg for denne gruppen.

Et fleksibelt arbeidsliv

Å være selvstendig næringsdrivende kan i mange tilfeller gi stor grad av frihet og fleksibilitet slik at yrkesaktiviteten kan tilpasses ulike livssituasjoner. For

at flere kan nyte godt av denne frihet og fleksibilitet et slikt arbeidsforhold representerer, ønsker forslagsstillerne at denne gruppen tilgodeses med like gode trygderettigheter ved svangerskap, fødsel og barneomsorg som ansatte ellers. I et samfunn hvor tiden er knapp og familer presset, er det viktig å stimulere til arbeidsdeltakelse tilpasset arbeidstakernes øvrige livssituasjon.

Distriktpolitiske hensyn

I distriktene ser en at mye næringsvirksomhet drives av selvstendig næringsdrivende. For å sikre levende lokalsamfunn, full utnyttelse av tilgjengelig arbeidskraft og for å stimulere lokalt initiativ, er det viktig å motivere også kvinner i distriktene til å drive egen virksomhet. Likestilte trygderettigheter ved svangerskap, fødsel og barneomsorg vil bidra til dette.

Forslagsstillerne viser til at ved behandlingen av Revidert nasjonalbudsjett for 2006 fremmet Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre forslag om å likestille trygderettigheter ved svangerskap, fødsel og omsorg for små barn for selvstendig næringsdrivende med reglene som gjelder for andre arbeidstakere, uten at trygdeavgiften for selvstendig næringsdrivende ble økt. Regjeringspartiene stemte mot en slik likestilling. Regjeringen var i løpet av behandlingen av Revidert nasjonalbudsjett for 2006 ikke i stand til å gi råd om hvilke regelendringer som dette forslaget krevde.

FORSLAG

På denne bakgrunn fremmer forslagsstillerne følgende

for sl a g :

Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om å gi selvstendig næringsdrivende, uavhengig av om tilleggsforsikring er tegnet, fra 8. mars 2007 rett til:

- 100 pst. dekning av sykepenger under svangerskap (inntil 6 G)
- 100 pst. dekning av svangerskapspenger (inntil 6 G)
- 100 pst. dekning av fødsels- og adopsjonspenger (inntil 6 G)
- 100 pst. dekning av omsorgspenger fra 1. dag (inntil 6 G)
- 100 pst. dekning av pleiepenger og opplæringspenger (inntil 6 G)

Samtlige endringer gjennomføres uten at trygdeavgiften for selvstendig næringsdrivende økes.